

M.com [Sem-I] NEP Jan-2025.
Business mgt

Time: 2 Hours

Max Marks: 50

N.B: 1) All questions are compulsory

2) Figures to the right indicate full marks

Q1) Read the following case carefully & answer the questions given below: (10)

Vallari Enterprises is a well-established business organisation producing wide variety of organic products that surpasses its quality over others dealing in multiple production & manufacturing concerns of betelnuts, coconuts & many more. They not only produce but also sell coconut-based products namely coconut oil, coconut water, coir products etc. However, over the years company faced challenges with employee dissatisfaction & low productivity amongst employees & workers. To overcome this the HR manager decided to redesign the jobs of workers & office staff. It was also found that there was a lack of professional approach in hiring the workers giving a food for thought to incorporate healthy HR practices in a rural organizational set up.

- A) Is there a need to redesign the jobs of staff? If yes what are the present challenges faced by Vallari Enterprises. (02)
- B) Highlight any two techniques of job design that you will suggest Vallari Enterprises with a valid explanation (03)
- C) Is there a need for a Recruitment Policy & Process to be adopted by Vallari Enterprises? As an HR consultant justify your answer with relevant steps to be formulated? (05)

Q.2) Answer the following (Any one) (10)

A) Define Human Resource Management? Outline the importance of HRM in business organisations.

OR

B) What is Human Resource Planning (HRP)? Discuss the benefits & barriers of HRP.

Q.3) Answer the following (Any one)

(10)

A) What is training? State & explain the steps involved in the training process.

OR

B) State & explain the methods of performance appraisal.

Q.4) Answer the following (Any one)

(10)

A) Comment on the safety measures & safety programmes to be initiated by business organisations with relevant examples.

OR

B) Is Work Life Balance essential? Elaborate

Q.5) Answer the following (Any one)

(10)

A) Outline suggestive HR practices at international level.

OR

B) Elaborate on various strategies in managing Gen Z employees in business organisations.

मराठी रूपांतर

२ तास

गुण : ५०

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात

प्रश्न १) खालील प्रकरण काळजीपूर्वक वाचून खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या:

१०

वल्लरी एंटरप्रायझेस ही एक सुस्थापित व्यवसाय संस्था असून विविध प्रकारच्या सेंद्रिय उत्पादनांचे उत्पादन करत असून ज्यामध्ये त्यांनी सुपारी, नारळ आणि इतर अनेक उत्पादने घेऊन अशा उत्पादनाशी संबंधित असलेल्या इतरांना गुणवत्तेमध्ये मागे टाकले आहे. ते केवळ नारळाचे तेल, नारळाचे पाणी, काथ्या उत्पादन इत्यादी नारळावर आधारित उत्पादनांचे उत्पादनच करत नाहीत तर त्यांची विक्री देखील करतात. तथापि, गेल्या काही वर्षांत कंपनीला कर्मचारी असंतोष आणि कर्मचारी आणि कामगारांमधील कमी उत्पादकता या आव्हानांचा सामना करावा लागला आहे. यावर मात करण्यासाठी मानव संसाधन (HR) व्यवस्थापकाने कामगार आणि कार्यालयीन कर्मचाऱ्यांच्या नोकऱ्यांची पुनर्रचना करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. मानव संसाधन व्यवस्थापनास असे आढळून आले की ग्रामीण संघटनात्मक संरचनेत निरोगी एचआर पद्धतींचा समावेश करण्यासाठी आहार देणाऱ्या कामगारांना कामावर घेण्याबाबतच्या व्यावसायिक दृष्टिकोनाचा अभाव होता.

- अ) कर्मचाऱ्यांच्या नोकऱ्यांची पुनर्रचना करण्याची गरज आहे का? जर होय असेल तर वल्लरी एंटरप्रायझेससमोर सध्या कोणती आव्हाने आहेत? ०२
- ब) वल्लरी एंटरप्रायझेसला नोकरी आराखड्याची (Job Design) कोणतीही दोन तंत्रे स्पष्टीकरणासह सुचवा? ०३
- क) वल्लरी एंटरप्रायझेसने भर्ती धोरण आणि प्रक्रिया स्वीकारण्याची गरज आहे का? एचआर सल्लागार या नात्याने भर्ती धोरण आणि प्रक्रिया स्वीकारण्याबाबतच्या संबंधित पायऱ्या याबाबत तुमच्या उत्तराने समर्थन करा? ०५

प्रश्न २) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणताही एक)

१०

- अ) मानव संसाधन व्यवस्थापन व्याख्या द्या? व्यावसायिक संस्थांमध्ये मानव संसाधन व्यवस्थापनाचे (HRM) महत्त्व सांगा.

किंवा

- ब) मानव संसाधन नियोजन (HRP) म्हणजे काय? मानव संसाधन नियोजनाचे चे फायदे आणि अडथळे यावर चर्चा करा.

प्रश्न ३) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणताही एक)

१०

अ) प्रशिक्षण म्हणजे काय? प्रशिक्षण प्रक्रियेतील पायऱ्या सांगा आणि स्पष्ट करा.

किंवा

ब) कामगिरी मूल्यांकनाच्या पद्धती सांगा आणि स्पष्ट करा.

प्रश्न ४) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणताही एक)

१०

अ) व्यावसायिक संस्थांमार्फत सुरू केल्या जाणाऱ्या सुरक्षा उपाय आणि सुरक्षा कार्यक्रमांवर उदाहरणांसह टिप्पणी द्या.

किंवा

ब) कार्य जीवन संतुलन (Work Life Balance) आवश्यक आहे का? विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

प्रश्न ५) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणताही एक)

१०

अ) आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील सूचक HR पद्धतींची रूपरेषा स्पष्ट करा.

किंवा

ब) व्यावसायिक संस्थांमधील जनरेशन झेड (Gen Z) कर्मचाऱ्यांचे व्यवस्थापन करण्यासाठी विविध धोरणांबद्दल तपशीलवार माहिती द्या.